

*Олена Гомонюк,
Оксана Оншико
доктор педагогічних наук, професор,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Хмельницький,*

Формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців соціономічних професій шляхом їх участі у різних видах практики і в позааудиторній роботі

Позааудиторна діяльність у закладах вищої освіти спрямована на виховання вільної особистості. Вона заснована на законах творчості, що передбачають залучення студентів до реальної співтворчості, інтелектуального діалогу, гармонізацію спілкування, успіх, можливість почуватися вільно.

Позааудиторна діяльність сприяє розвитку незалежного мислення, розробленню прийомів співтворчості й інтелектуальної напруги. Для неї характерно гнучке й гармонійне поєднання індивідуальної, групової та колективної діяльності, водночас самостійної та педагогічно скерованої.

Серед видів позааудиторної роботи, що сприяють формуванню професійно-педагогічної культури (ППК) майбутніх фахівців соціономічних професій, можемо виокремити такі:

1. Науково-дослідна робота, що здійснюється у межах студентського наукового товариства. Це проведення досліджень із психолого-педагогічних проблем з подальшою публікацією наукових статей у фахових виданнях, тез доповідей на наукових, науково-методичних, науково-практичних конференціях; підготовка та представлення наукових робіт на міжнародних, всеукраїнських, регіональних і місцевих конкурсах; участь в олімпіадах, наукових брейн-рингах, дебатах; участь у роботі наукових гуртків, проблемних групах; проведення науково-дослідних проєктів, круглих столів.

2. Виховна робота – проведення заходів, спрямованих на реалізацію завдань виховання.

3. Волонтерська робота – участь в організації громадських заходів (освітньо-виховних, просвітницьких, екологічних, благодійних, культурно-розважальних, мистецьких тощо).

Одним із провідних завдань закладу вищої освіти є розвиток наукової роботи студентів. Вона має бути спрямована на активізацію творчої молоді, пошук молодих талантів та сприяння їхній самореалізації, творчому зростанню.

Важливою формою наукової роботи є гурткова робота, що сприяє вихованню у студентів самостійного мислення, розвиває вміння діяти в нестандартних умовах. А це, в свою чергу, стимулює розумову діяльність, спонукає до справжнього відкриття, хай незначного, однак важливого для майбутнього педагога. Тому що це відкриття особисте, власне, і тому дуже цінне. Лише створивши творчу атмосферу в студентському колективі, можна забезпечити розвиток творчої особистості.

Гурткова робота допомагає студентам зрозуміти свою роль у подальшому суспільному житті, оскільки вона позбавлена жорсткого структурування і дотримання відповідної програми. Тому план роботи гуртка має враховувати не тільки проблеми, що зауважені викладачем, а й опиратися на інтереси і відповідні здібності студентів.

Таке планування є певним мотиваційним стимулом до подальшого поглиблення знань майбутніх педагогів і психологів та сприяє формуванню в них ППК.

Так, у процесі роботи над дослідженням частина студентів експериментальної групи відвідувала заняття педагогічного гуртка, метою яких була робота над становленням професійно-педагогічної культури особистості майбутнього педагога.

Продовженням наукової роботи студентів-гуртківців на старших курсах стало створення проблемної групи, що працювала над дослідженням особливостей розвитку професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців соціономічної сфери. Були підібрані навчально-виховні заклади, в яких працюють висококваліфіковані педагоги і психологи, відбулися зустрічі з ними; проведено бесіди, тестування, інтерв'ю зі студентами, які навчаються за спеціальністю «Психологія», анкетування та бесіди з викладачами й кураторами груп. Це дозволило дослідити обрану тему більш глибоко.

В результаті проведеної роботи частина студентів темами дипломних та магістерських робіт обрала ті, що пов'язані із формуванням ППК, зокрема: «Формування професійно значущих якостей майбутнього педагога», «Особливості розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери», «Розвиток педагогічної культури майбутніх педагогів», «Професійна етика майбутніх психологів» тощо.

Доброю традицією стало проведення тижня психології, що сприяє вихованню у студентів інтересу до обраної спеціальності, гуманізму, поваги до дітей.

Велике значення у формуванні професійно-педагогічної культури має організація випуску студентських стінгазет. Ця робота є дуже важливою, оскільки майбутні педагоги і психологи, користуючись літературою та Інтернетом, обирають ті питання, що їх хвилюють.

Отже, позааудиторна діяльність забезпечує формування творчої, ініціативної особистості студентів, збагачує її духовний світ, створює належні умови для розвитку професійно-педагогічної культури.